

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRSTICĂ.

APARE

IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Sonet	Ilie Demetrescu.
Profesorul Iordache	Marg. Moldovan.
Intre risipuri	T. Bocancea.
Mărturisirile Doretei (trad.)	Ioan Cădea.
Spune-mi, spune-mi, ini- miórá	O. Bocca.
Scrintitul	S. M.
Tipuri caracteristice	De Theophrast.
Rămurele:	
Cetățuia	Ilarie Chendi.
-Din înțelepciunea lumii	Jeronim Barițiu.
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1-70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

SONET.

*E cer senin și-o noapte 'ncântătoare
De-abia se-aud pîraele cum cad,
Zefirii 'necet aduc miros de brad,
Er munții 'nalți împrăstie răsore.*

*Voesc să am aceleași gânduri clare,
Dar, meditînd, în triste gânduri cad.
Ca un drăguț și drăgălaș răsad
Trecutul meu în minte îmi apare.*

*Aș da present, aș da și viitor
Să mai reved trecutu-mi de alt' dată, —
Dar e 'n zadar dorința-mi însetată.*

*Gigantici munți, pădure și isvor,
Imi sunteți dragi, vă sunt admirator;
Voi 'mi-amintiți copilăria-mi totă.*

Predeal, 21 August, 1894.

Ilie Demetrescu.

PROFESORUL IORDACHE.

Novelă.

Margareta Moldovan.

II.

Gea din urmă flóre era acățată pe haina albă. Puffurile diafane de gazé erau prinse cu mici bobocci. Pêrul buclat era adunat în crescet cu legeritate măestră și-l încunjura o cununiță de flori. Peptul alb ca fildeșul se ridica în respirațiunile emoționărei. Merge la cel dintâiu bal ca fată mare și e mirésă.

Cu mișcări convulsive, își mai direge o încrețitură și tremurând își trage mânușitele.

Mama din colțul odaiei o privesce lung, și își șterge o lacrimă cu cărpa subțire de bal.

— Êtă sunt gata mamă dragă și Ghiță nu mai vine.

Mama în loc de răspuns o sărută cu drag pe fruntea netedă.

De-odată intră un tinér învêluit în manta căldurósă.

— Am venit, Leni scumpă, sunteți gata?

— Da.

— Să mergem dar. Balul s'a început, am auđit trecênd pe acolo musica.

Își învêluie mirésa în un pled cald și sărutându-i mâna îi dă brațul și scobórá treptele în jos.

Dna Căldărescu îi urma îndestulită pe deplin.

Ușa trăsurei s'a închis după ei.

Ghiță Veran strîngea cu foc mâna miresei în ale sale, până ce se opri trăsura la scară.

Pe coridóre erau întinse tapete moi, în colțuri flori, oglinđi, candelabre mari cu luminări, apoi servitori livrați veneau și mergeau.

Eleonora se simțea ca în o altă lume.

În sală au sunat primele acorduri ale valsului.

Eleonora rădîmată de brațul mirelui intră în noianul de lumină, unde hainele subțiri se legănau de curentul ușor al dansului.

Veran își întinde brațul la talia subțire a Eleonorei și în momentul următor sburau deja prin sală la tactul dulce al valsului.

Ochii mamei o urmăresc până se pierde între dansatori. Inima îi se strîngea de bucuria inecată în ea.

Pe Eleonora o încunjură o drăcie de cunoscuți, cu cari dansază veselă și ușorică ca o pasăre.

Mai târziu s'apropie de ea un tîner nalt, brunet, cu înfățișare elegantă.

Permiteți-mi, domnișóra Leni, să mă presint, Ioan Padu, prietinel d-tale din copilărie.

— Dta, domnule Padu? Cum ai venit, pe unde ai fost? Nu te-am vădut foarte de demult, nu te-aș fi cunoscut acum.

— Nu-i mirare domnișóra, omul se schimbă, apoi e un timp bunîșor de atunci.

— Mamă dragă, îți presint aci pe domnul Ioan Padu.

— Ah, uite aci, ce surprindere plăcută. Nici nu sciam de mai trăiesci. De un șir lung de ani nu s'a auđit nimic de dta domnule.

— Am fost afară din țară la studiu, acum încă numai întemplantarea m'a adus pe aici și din fericire am venit la bal.

— Fărte frumos dela dta. Leni dragă unde e Ghiță.

— Nu sciu unde a dispărut.

— Cine mă rog?

— Mirele Lenii.

— Sunteți fidanțată, domnișóra?

— Da.

Pe fața Eleonorei trecu o palóre momentană.

— Imi permiteți domnișóra Leni, să dansăm toura acésta împreună?

— Mă rog.

Eleonora cu inima ușoră, că nu era de față mirele ei, dansază cu tótă plăcerea unei fetițe tinere.

Dansul se sfîrși.

Padu întinse brațul Eleonorei și se primblau prin sală. Dómna Căldărescu conversa cu alte dómne.

— Ei bine, domnișóra Leni, când V'ați fidanțat?

— Sunt două luni deja.

— Cine-i acel fericit domn?

— Mirele meu?

— Da.

— Este George Veran.

— Ah, îl cunosc din vedere. L'am vădut anul trecut în Paris cu ocasiunea unei călătorii. — Fericit om, se aibă așa o mirésă frumoasă. — Ce nu aș da, se fiu eu acel fericit . . .

— Domnule te rog . . .

— Domnișóra, așa-i precum ție, aș jertfi mult din viața-mi se pot fi eu mirele D-vóstră.

— Cum vorbești așa, domnule?

— Cum se vorbesc altfel? Póte óre resista cineva inimei?

— Condu-mă la mama.

— Domnișóra te rog nu te supéra, lasă pe mama acum, jertfesce-mi mie câte-va momente, — fă-mă fericit.

— Nu mă primblu mai mult, vreau să șed.

— Bine, promite-mi dar că înui vei reserva toura procsimă mie.

— Bine, bine.

— Cu aceste Padu se depărta.

Eleonora deveni neliniștită, îi părea réu de promisiune, dar vorba dată, rămâne vorbă.

Veran tocmai atunci venea spre ea.

— Scuză-mă Leni dragă, pentru neglijare, dar m'am întălnit cu prietini și a trebuit să stau puțin cu ei.

(Va urma.)

RĂMURELE.

Cetățuia.

Dărăpănate stau ruinele cetățuiei de pe Muchie. În vîrf de del, în mijloc de jghéburi inspăimăntătoare mai stau vre-o câteva petrii cuadrate, cu înveliș de muschiu, stă și un semicerc bine închiegat, rămășița unui portal, pe care acum crește érbă înaltă și tufe de sugel. Nici șanțul cel lat și adénc din giurul cetățuiei nu s'a astupat de tot. Totul e posomorit! Nici barem vre-o buhă sau altă pasăre de nópte nu află loc de a se sălășlui pe aci. Singur coala în colțul lângă pórtă, ascuns de nisce ciulini înalte, e un loc mai bătucit, culcușul unui țap sau căprióre. Vecinică tăcere! Câte un corb numai, ce sbórá croncănind în sat dela pădure, mai dá tèrecole pe la cetățuie, zădarnic căutându-și pradă. Ómenii nu prea au plăcere de a rătăci pe aci, căci Muchia-i pisc nalt, pieziș, deasupra-i sbórá cu iuțéla norii, la póle se svérolește micul Sibielăș.

Și totuș de un timp încóce un preot papistaș propagă în ést loc pustiul principiul nădejdi, și sapă mult, neconținut sapă cu alți cincii inși, și sunt de nădejde plini, lăcomesc la averi lăsate din vremuri uitate. Săpat-au deja stănjini mulți în adéncime, au și scos suliți, drugi de fer, câte un vas pe jumătate și harburi de hărgauă . . .

Cobori în sat, auđi minuni! Că cetățuia-i necurată, că e locaș de pricolici, că arde 'n pară an de an odată, și câte nu-și mai povestesc de cetățuie, povești rămase din strămoși!

E mult de atunci, tare de mult! Cetățuia érá avea locuitori. Fálnic încă își málta turnulețele cătră nori, pe murii groși și suri pășiau strejari armați cu lănci și săbii încovoiate. Aveau pe cap coifuri înalte, de sub cari atárnau lungi în jos bucelele de pěr. Era locuită cetățuia de streini, viteji de nópte, cari pe cai mici dar aprigi cutrierau ținutul și încărcați de pradă se 'ntorceau pe potecuri ascunse.

Sătenii tremurau chiar și numai de privirile cele crunte și pline de otravă nimicitoare ale streinilor, cari nóptea în taină se plimbau și ea nălucile nepăsătoare făceau isprăvuri. Lumea nu scia de unde au năpăstuit pe aci, căci nimeni n'a vorbit cu ei, recunoscându-le graiul, ba se fereau cu toți de ei, depănându-și cruce.

Cu pradă multă éráși se 'ntorcea din șes mica cetă a streinilor, pe calea Sibielășului în sus. Luna le era călăuz. Lumina ei cădea bogată preste călăreți, în frunte cu stăpănul lor, ce în brațe strins ținea cea mai scumpă pradă din întreg ținutul, pe dina Sibielășului. Mereu își împintena calul cel negru ca iadul, ca grabnic se-și ajungă ținta. De pe cal atárnă aprópe până jos pěrul cel despletit și resfirat al frumoșei copile, pe care pătimaș o strîngea în brațe căpitanul. Hohotind urca potecul până la cetățuie, primiți de strejarii de pe muri,

ÎNTRE RISIPURI.

I.

Pe ceriu apare 'n luci-u aurora
Jucându-se prin viile resfrângeri,
Ce-ar încânta cu farmec chiar pe ângeri,
De 'naltă imnuri re'ncepându-și hora.

Atuncia-mi mai închipuii, câte stîngeri
De vieți vedyt-a négra nópte, sora
Celeia și le-aș spune tuturoră
Viu, singuraticele mele plângeri.

Dar' clopotele chiem la mănecândă,
Tăcut șoptesc o caldă rugăciune,
Ea-mi potolesce inima plângândă.

Revéd a ceriului înțelepciune:
Multor lipsiți și de speranța blândă
Prin mórte, capét el odată pune.

T. Bocancea.

MĂRTURISIRILE DORETTEI.

Enrico Castelnuovo.

Ah, bravo Signor Anselmo“, țise Doretta, intimpinând pe noul sosit, și îi strinse mâna. „Veniți tocmai bine. Eu nici odată nu mă mărturisesc; însă unui vechiu prietin de casă, care mă cunoșce din copilărie, unui om, care pôte fi mai tatăl meu...“

„Ți mulțămesc!“

„Pentru ce?“

„Pentru că...“

„Pe scurt — Dtale voiesc a-mi descoperi tot ce am la inimă. Dta să fi duhovnicul meu.“

„Iți place să faci glume?“

„Nu, nici de cum, sunt serios hotărîtă, este prima rugare, care de mult mi-am pus în gând să o fac. Dvóstră... Nu vė dau voie să-mi refușați.“

„Dacă e neapărat de lipsă...“

„Acésta o fac. Judecați chiar Dvóstră... Abia sunt de două țile aici în visită la familia mea și să și încordéză un proces contra mea, dând privilegiu la el chiar bărbatul meu.“

„Prea scumpă Doretta“, intrerupse Signor Anselmo, „nu am putea lua lucrul mai flegmatic? Nu ne-am putea de pildă pune să ședem?“

„Să ședem“, țise Doretta.

Țis și făcut. Imprejurarea însă, că acum șeeda Doretta, în nici un cas nu alina focul vorbirei ei. Precum să vede, tinerei femei nu-i era urită vorba, adecă mai pe romănesce era guralivă, mai ca tóte femeile.

„Așadar sciți despre ce e vorba?“

cari deteră cu sgomot mare drumul podului de preste șanț, ca să între vitejii.

Odaia căpitanului era iluminată de două opaițe. Córne de cerb în diferite mărimi, aripi de vultur și de sgaite mari erau podóba păreților, pe jos piei de sêlbătăcimi. Pe un pat acoperit de pele de urs zăcea lungită țina Sibielașului, — încă nu-și venise în ori. Sinu-i drăgălaș și plin îi sê sbătea ca unda tulburată de uragan, sta sê nu o mai prindă iia cea albă ca helgea, prea strinsă prin peptarul cel țesut din foi aurii, la gât descopciată. Din față îi dispăruse rumenéla, palidă, ca frunța de tómnă — despodobită aiuritóra copilă.

Cu ochi scanteitori și plini de dorințe tremura lângă ea triumfătorul venetic și-și scălda privirile în sinul invêlit în taină, a copilei. Beat de patimă sê juca cu belșugul pèrului ei, negru ca și însuși cugetul sêu. Sê plecă preste copilă, sărutându-o pe pèr, pe frunte și pe buze. Sêrmana frumósă sê trezi! Inainte-i sta hoțul pătimaș cu față rumenită și îi îngana cuvinte neînțelese. Țipét de desnădejde eși din sinul ei, ce sună puternic prin golul cavernos al ambiturilor. Nici un răspuns! Beat de dragoste stetea el lângă dēnsa și cuprinđendu-i mânil impotrivitóre o sărută pe pèr, pe frunte și pe buze

La pólele muntelui, la margine de sat își plângea de trei luni nēcazu, moșnégul Tipurița, în căsuța-i părăsită, își plângea pe nepóta, toiagul bêtrănețelor. Jelea cu el satul întreg pe țina Sibielașului, flăcâii jurau rēsbunare vitejilor de nópte. Numai fetele din sat, pismașe

ca și pe aiurea, sê astringeau pe la pãrlazuri, șoptindu-și tainic și cu bucuria 'n sin câte blasne năsdràvane tóte despre cea din închisóre: că smeii năprasnici i-ar fi prietini. c'ar povesti cu ei la respântii, că ar împleți cu ei cununi de flori pe malul Sibielașului. Hei, hei! Dēu aveau cuvênt de a flecări d'al d'astea despre nepóta lui Moș-Tipurița, căci dacă ele ar fi fost flori, ea dēmnă ar fi fost, crăiēsă sê le fie. Și o pismuiiau, căci ele plainice s'ar fi dat vitejilor ce sê iveau ca din poveste.

Ținură sfat sâtenii. Armați cu topóre ca în vremuri de rēsmirița urmară unei iscóde, ce bine iscodise locașul hoților. Aici cu graiu înalt cerură fata. Nici un răspuns. Abia a cincea ți, în amurg de sară, sê ivi pe ziduri o ființă invêlită în pele de urs, ce pipăindu-și pașii sê apropie de pod. Slobodți cu sgomot mare podul preste șanț, — ér drept rēsplată primu o lovitură de ghicaș, aruncat din prastia unui flăcăuș din cétă. Fără gémét îi căđu trupul în curtea cetățuiei.

Sâtenii pètrunseră în cetățuie. dar gólă, tótă era gólă căci veneticii sunt hoți de ispravă, gășiră mântuire pe sub zidul cetățuiei și dispărură ca nălucile nepăsátóre.

În curte lângă zid zăcea mortul trup al ținei Sibielașului, bine nimerită de prastia flăcăului. Pelea de urs căđuse de pe ea. O iie sfirticată îi acoperea până la ghenunchi despodobitul trup, sinul ei era ascuns în pèrul despletit și umeđit de sänge, ochii împrejmuți de cêrcâne erau căđuți în paliđii obraji

E mult de atunci, tare de mult!

„Nici decum, nu știu“.

„Cum? — Oh, știți mai bine ca mine! E vorba despre micul oficer Baraldi: oamenii dic că-mi face curte. Mie, să dice, că mi-ar plăce așa ceva. S'a mai auzit vre-odată atari calumnii? — De prima dată am vădut pe Baraldi acum trei luni la contesa Orelli în Florența... Adecă: Orelli nu e contesă, însă fiind că toți o bajo-corese așa? . . . Ea nu se supără . . . de altcum nu știu dău, cine nu vrea să fie nobil în ziua de azi, chiar și servitorea sau madama mea pretinde a fi înrudită cu Peruzzis . . . Dar se revin la obiect, căci știți bine, eu sunt un inamic de mörte tuturor abaterilor. Noi am fost în o sară cel mult dece, până în doispredece musafiri la contesa Orelli. Orelli őr avea durere de cap . . . de altcum ca totdeauna lamentăză de așa ceva . . . Salonul era luminat numai de două lampione mici, una avea un cilindru roșu și cealaltă verde: Să fi vădut la fi-siognomii. Stăpăna casei să afla lângă lampionul cu cilindru verde, credea-i că e o limonie verde; sora ei însă, Derilleri, care ședea lângă lampa cu cilindru roșu, să potrivea cu o sfeclă. La mijloc să afla o mătușă, era dămnă de privit, pe o parte era verde, pe alta roșie. Da, da. Orelli și Derilleri, acestea sunt două frumuseți cam trecute, însă de vânătoarea după triumfuri încă nu s'au lăsat. Intrăgă Florența scie, că ea are relațiune . . .“

„Insă Doretta . . .“

„Ah de tot platonică. „Vă rog . . . cu un consilier de casațiune. Acum vă întreb, ce este de făcut și cu un consiliar de casațiune, și încă dacă plăcă în fie care vară, ca acela al Orelli în Oropa, la băi reci? Și Derilleri? Oamenii sunt răi. Cunoșteți pe bătrânul general Roscio? E orb de ochiul drept și surd de urechea stângă. Acela dic oamenii, este acum amantul ei. Știți cum se mai numesce Derilleri? Spitalul invalișilor, căci antecesorul generalului Roscio, a fost căpitanul pensionat Merilli, acela, care și-a pierdut un picior la San Martino. Despre mătușă, cred eu, nu să vorbesce

Dărăpănate stau acum ruinele cetătuiei de pe Mucchie! În vârf de deal, în mijloc de jghéburi înspăimântătoare mai stau vre-o câteva petrii cuadrate cu înveliș de muschiu, stă și un semicerc bine închiegat, rămășița unui portal, pe care acum crește őrba și tufe de sugel. Nici șanțul cel adănc din giur nu s'a astupat de tot. Totul e posomorit . . .

Și totuși un preot papistaș propagă aci principiul nădejdi și sapă, mult necontentit sapă, lăcomind la averi lăstate din vremuri uitate . . .

August, 1894.

Harie Chendi.

Din înțelepciunea lumii.

Aforisme alese și traduse de Jeronim Baritiu.

Dacă vrei să te cunoci pe tine însuși; apoi vești ce fac ceilalți; voiesci se înțelegi pe ceilalți, privește în inima ta proprie.

*

Schiller.

Numai cu ochii altora poți vedea bine defectele proprii.

*

Chinez.

Esistă naturi problematice, care nu corăspund nici unei situațiuni, în care se află și din care nici una nu-i mulțămesc. De aci se nasce giganticul antagonism, care consumă viața fără plăceri.

*

Goethe.

nimic rău. Dar nici bine. Numai aceea ar mai lipsi. Cu mutra ei, așa o mutră, înainte ca o scândură, v'o spun, o pedantă, care dacă nu are ea primul cuvânt în societate, adorme, și chiar dacă să reține vre-odată de nu vorbesce, irită tötă societatea, că își frăcă după vechia-i datină mânilor, ca și cum ar spăla cu săpun“.

„Insă Doretta, acestea nu ne privesc“.

„Cum? Nu ne privesc? Din contră, nu pot rămănea afară. Pe scurt deci, unica tinără — și frumoșă damă în salon eram eu; dintre domni, cei doi amintiți, consiliarul de casațiune și generalul conversau cu cele două surori; în apropierea lor să afla un domn, pe care după cum să vorbesce, trei falimente dela bursă l'au făcut milionar; lângă acesta ședea un deputat, de care parte nu-mi mai aduc bine aminte; apoi un literat, Dămnă nu ne duce în ispită; apoi Baraldi și în fine bărbatul meu. Afară de mine și Baraldi . . . o frumoșă societate — nu e așa? Căci vedeți — bărbatul meu e bun om, însă asta nime nu i-o pöte detrage — el este uritul în persónă. Firesce e căsătorit: și uritul pare că zace în caracterul oamenilor căsătoriți. Nu mișcați din cap. Dv. Signor Anselmo nu aveți cuvântul în joc. Dta trebuie să fi o femeie și căsătorită — o săptămână e de ajuns . . . Dta vei păți multe! Un om căsătorit este afară din casă omul cel mai plăcut și mai cu minte în societate, între cei patru păreți ai lui este prosaic, morăitor, uricios. El cu nimic nu este mulțămit; ori-ce lucru îi dă ansă la predici de morală, grețose ca sirupul și lungi ca cei șapte ani de fómete. El ține pe femeie de haină înapoi când vrea să plece undeva, însă dacă ar vrea să șadă acasă, trebuie să îl asculte și să facă împreună cu el visite. Nimic de cât opoziție, nimic decât neplăceri și töte la timp nepotrivit. Este el în adevăr vre-odată așa de afabil să ne însoțescă la vre-o petrecere sau teatru. atunci face o față de doi coți, cât timp să află numai cu noi; fața lui numai atunci să înseninează, când vede femeile altora. Noi femeile o avem mai bine, când ne succede să ne întâlnim două părechi:

Defectele noastre le putem vedea mai bine cu ochii împrumutați dela amicii noștri.

la Harsdörffer.

*

Ascultă cu urechia celui orb și vești cu ochiul celui surd, dacă voiesci să cunoci oamenii.

Lavater.

*

Fie-care te vede cum pari a fi; puțin simt cum ești în adevăr.

Machiavelli.

*

Cei mai mulți oameni posedă ca și plantele calități ascunse, pe care le descopere întâmplarea.

La Rochefoucauld.

*

Omenimea să imparte în două jumătăți: în de aceia, cari au aflat, fără să fie mulțămiți și în de aceia, cari caută fără să afle.

*

Arab.

Nobleța e și în lumea morală. Naturele josnice plătesc cu ceea ce fac, cele nobile cu ceea ce sunt.

Schiller.

*

Cel inteligent află aproape tot ridicul, cel cu minte mai nimic.

Goethe.

două femei cu bărbații lor. Atunci cel puțin se dă o ocaziune de a începe o dispută crucișă, și acesta tot are putere atractivă... Dar vai de noi, dacă în o societate suntem unica femeie, și afară de bărbații noștri mai sunt și alți domni în salon. Bărbatul nostru ori ce petrecere o face imposibilă. El aduce temele cele mai obscene pe tapet, el istorisește anecdotele cele

mai înflorătoare. Atunci numai se mai află ceva glume, în punctele pe cari nu le poate dice cu voce tare; el se plăcă la urechea vecinului, îi șoptește ceva la ureche, atunci veselia și-a ajuns culminațiunea. Domnii încep a rîde, și se pare că strănută un cor întreg de pisici".

(Va urma)

Trad. Ioan Căndea.

SPUNE-MI, SPUNE-MI, INIMIORĂ.

— Spune-mi, spune-mi, inimioră,
Ce durere te 'mpresoră
De suspini neîncetat?
Ori de-ajuns nu-ți pot fi ore
Intre chinuri stingătoare
Lacrimile ce-am vîrsat?

— Cum se nu las plâns cu jale
Și suspine 'n a ta cale,
Ce consumă peptul tîu,
Cînd a tale doruri tôte
Nime 'n lume nu le pôte
Scie, numai singur cu.

Tu mi-ai dis cu-o voce lină
Intr'o diuă mult senină
Să iubesc cât voiu trăr;
Eu a tale dulci cuvinte
Mi le-am imprimat în minte
Și-am răspuns, că voiu iubi.

Am iubit o viață 'ntrégă
Copilița, ce-ți fu dragă
Ca un ânger blînd, frumos,
Nici acum nu pot învinge
Căci amorul rîu mă strînge
În al sîu vîl dureros.

Nu 'ncearca în a ta cale
Să nu plîngi cu dor și jale
Ori suspinul a-mi opri,
Cînd în lume nu mai pôte
Nime-a tale doruri tôte,
Ca și mine a le sci!

O. Bocca.

SCRINTITUL.

Poveste.

(Sfîrșit.)

Dar scrintitul tot scrintit. El luă din căldare trei sute de zloți, ér ceialaltii îi lăsă acolo. Cu atîta vînduse el boul, mă rog, și el ținea la dreptate. Apoi plecă acasă.

— Vedeti măi, — dîse el cătră frați, arătându-le galbenii — că mi-am căpătat banii. A avut hōța de cruce mulți bani, măi, o căldare plină și totuș nu voia să-mi plătescă boul, dar și-a găsit omul, căci eu am tocat-o cu sîcurea, cum i-am făgăduit și i-am luat prețul bouului.

— Ce spui tu, măi? — îl întrebă frații mirați.

— Ce se spuiu, étă ce sciu și ce-am vîdut cu ochii, că dór cu ochii am vîdut căldarea cu galbenii.

După ce se făcú sară, cei doi frați îl rugară pe scrintitul să-i călăuzescă la cruce, să vadă și ei galbenii și luară cu ei un sac, dar dacă fratele lor va avé dreptate? Și el dreptate a avut. Căldarea era la rădăcina crucii plină-plinuță de galbini, cari dela zarea lunii. ce se ivise pe cer, străluceau de-ți luau vederea. Dómne, să-i mînci cu ochii, drăguții de ei gâlbiori! Frații ridicară căldarea din grópă și turnară galbenii în sac, care se umplu aprópe.

După ce sosiră în pace cu tîrhatul acasă, se hōtărîră să împartă gâlbiorii frătesce în trei părți. Dar cum să-i împartă, mă rog, că era sumedenie de galbini. Să-i numere nu aveau vreme, s'au înțeles dar ca să-i împartă cu o măsură și cerură imprumut din vecini o pătrare. Cu asta apoi făcură parte dréptă la ficare și trimiseră pe scrintitul să ducă acasă pătrarea imprumutată.

Dar acum se vedí potcă! Din nebagare de samă pe fundul pătrării se lipi un galbin și când scrintitul duse acasă pătrarea, vecinul zări galbinul.

— Dór n'ăți mîsurat voi galbini, măi, cu pătrarea asta? întrebă el, cât în glumă, cât fără glumă.

— Ba galbini dîu, un sac de galbini, răspunse scrintitul laudându-se, i-am găsit eu la rădăcina crucii, scii la care și-am spus, că am vîndut boul.

Și scrintitul i-a spus tôte cu de-a mîeruntul, cum a mers el la cruce să-i dea banii, cum crucea îi dîcea că până 'n altă Marți, cum a tocat-o cu sîcurea, cum a aflat căldarea la rădăcina ei, cum au adus, ei frații, galbenii acasă, și cum i-au împărțit frătesce...

După ce le spuse tôte aceste vecinului, care le asculta cu gura căscată, s'a întors într'un târziu acasă. Frații, cari bănuiau ceva rîu, îl luară la întrebări că pe unde și-a perdut vremea până acum.

— Unde se-o perd, dîse el, iac' la vecinul, i-am povestit despre căldarea cu galbenii și a trecut vremea...

— O fire-ai de minune, să fii, strigară cei doi frați, dór' nu ai spus tu, că avem atîta galbini?

— Ba am spus dîu și de ce se nu spuiu, că dóră-i drept asta și apoi eu am găsit galbenii și vecinul a dis, că ar trebui să fie toți ai mei, nu numai a treia parte, măi...

Cei doi frați când audiră acésta, să înfricară rîu, că-l sciiu ei pe vecinul lor. cine este, îl cunoscéau de copii, căci dóră lîngă el au crescut. Era mă rog un

om lacom de ar fi stat nu știu ce să facă, numai să pătă pune mâna pe bani. Așa, cei doi frați se vorbiră să fugă de acasă în pădure, căci preste nopțe multe se pot întâmpla mai mult rele, decât bune. Să temeau adecă frații, că vecinul va aduna nemurile sale și le va năpădi casa, de-i vor nitrosi și le vor lua gălbiorii. Ii puseră deci în desagi și plecară în grabă spre pădure, luând și pe scrintitul cu ei, că dóră frate le era și el și apoi el i-a făcut cu banii ăștia...

Scrintitul eși cel din urmă din casă. Fratele mai mare îi strigă să tragă ușa după el. Când colo ce să vezi? Cei doi frați se pomenesc în pădure, că scrintitul e cu ușa 'n spate. El adecă s'a legat de vorbă și a tras ușa după el, luându-o în spate.

— O fire-ai al naibii, să fii, scrintitul, ți se fratele cel mai mare, dar tu ce ai stat să faci?

— Ce se fac, apoi nu tu ai strigat, să trag ușa după mine?

Ei, nu v'am spus, ómeni buni, că era scrintit și — pace. Nu mult puteai să te înțelegi cu el.

Frații și-au căutat un arbore mare și stufos și s'au urcat în el, ca să petrecă acolo noptea, căci jos se temeau de hoți și de fiare. Scrintitul și el în arbore, cu ușa 'n spate.

Dar étă, mare, că aproape de miezul nopții să ivesc sub arborele cel mare și stufos o cétă de hoți, tocmai 12 la număr, armați până 'n crescet și firoși, minune mare. Ei s'au tras sub arborele cel mare, ca dacă va ploua, să fie scutiți ceva de udélă; alătura acolea au ațitat foc, au jupoiat un miel și și-au gătit de cină. Ér după ce s'au săturat, s'au pus la zarea focului, ca să împartă banii, ce i-au jefuit, te miri de unde.

Atunci scrintitul ți se încet cătră frații sei:

— Măi, eu scap ușa...

— O bată-te vercolacii, grăiră aceia, să te bată, că tu ni mânca capul cu nebuniile tale. Ține-o mă, că dacă o scapi va fi vai de noi...

— Eu o scap, măi, și n'am ce face, ți se el de nou, dar nu apucă bine să gate vorba, când ușa dur... p'aci în jos, din créngă în créngă, de gândea-i, că nu alta, decât chiar Necuratul să dă de-a róta prin intucimeea pădurii.

Hoții spăriați și buimăciți de hodorogéla ne mai pomenită, o luară la fugă, de gândea-i, că de când e lumea n'a fost picior de hoț pe sub cel arbore și nici n'au cutezat să se arete pe acolo, deși și-au lăsat și bani, și unelte și tot ce avură la ei.

Frații, vedénd că hoții nu să mai arată, să cobóră jos, mánăcă de să satură din carnea de miel, ce a mai rămas acolo, apoi până să adune banii, rămași de hoți, îl trimite pe scrintitul să aducă apă dela un isvor, ce era în apropiere.

Scrintitul plécă după apă, dar ia cu el și pielea de miel, ce au jupoiat-o hoții, pe drum apoi își rupe o jórdă și când era aproape de isvor întinde pielea și dăi cu jórdă, dăi, strigând, cât îl lua gura:

— Nu dați în mine, ómeni buni, că nu eu sunt de vină; nu eu v'e iau banii, ci éca ceia doi de sub arbore... pe ei îi prindeți, nu pe mine....

Frații au gândit, că pe scrintitul l'au prins hoții și o luară la fugă lăsând bani și totul acolo. Scrintitul s'a dus și a luat și galbenii cei dela cruce și banii hoților și s'a dus cu ei în lume, căci dóră așa i-a ți se vecinul, că toți banii ai lui trebuie să fie. Și

M'am suit pe o șea
Și v'am spus așa;
M'am suit pe un tăciune
Și nu v'e mai știu spune.

S. M.

TIPURI CARACTERISTICE.

Vênătorul de noutăți.

De Theophrast.

Vênătórea de noutăți constă în născocirea de sciri și istorii neadevurate, după capriciul celui care se ocupă cu acesta.

Când vênătorul de noutăți întâlnește pe un cunoscut, își ia îndată un aer de întimitate și-l întreabă cu multă istetime: „Ei, de unde vii?” și „Na, ce ți se la acesta?” — „Știi póte ceva și mai nou despre afacerea aceea?” — „Da, da, istoria e fórte interesantă”. Și fără a mai aștepta un răspuns el continuă: „Ce părere ai tu despre acesta?” — „N'ai mai audít nimic?” — „Cred, că eu îți pot spune ceva nou”. El are atunci la îndemână sau pe un soldat sau pe un băiat al musicantului Asteios, sau pe liferantul armatei Lykon, care tocmai a sosit de pe teatrul răsboiului și i-a adus scirea. De sine să înțelegă, că isvórele sale sunt totdeuna, așa demne de credință, încât nimenea nu le ia în serios. Așa istorisese el, provocându-se la rapórtele acolora, că Polysperhon și regele ar fi câștigat lupta și că Kassandru ar fi fost prins. Și dacă îl întreabă cineva: „Credi tu, că acesta e adevérat?” atunci el afirmă: că orașul întreg vorbește despre acesta, că fama să întinde tot mai mult, că tóte consună și că în tot locul să istorisese tot așa: de altecum trebuie, că a fost un măcel grozav. Acesta el o a putut ceti de pe fețele

funcționarilor guvernamentali, cari parcă sunt de ieri încóce cu totul schimbați. Apoi adaugă: că în secret a mai aflat, că de vre-o cinci zile țin la primărie ascuns un om, care a venit din Macedonia și a vedút tóte acelea. Și după ce le mai istorisese tóte de-a rândul încă odată, lamentéză grozav și exclamă adénc mișcat: „Și tu nefericitele de Kassandru! Bărbat demn de compătimit! Recunosci acum, cât e de schimbăcios norocul? — Și el era un bărbat atât de brav!” Apoi mai ți se: „Tóte acestea însă rămân între noi!” — Apoi alérgă prin oraș și le istorisese de nou la toți ómenii.

Acești vênători de noutăți sunt o specie de ómeni forte curioși, pentru că nu numai, că tóte faptele și ți se lor sunt mincinóse și înșelătóre, ci adesea ei sunt și cei păgubiți. Adesea li s'a întâmplat, că pe când ei adunau în giurul lor la băi o mulțime de curioși, să li se fure mantalele, sau că pe când ei câștigau în Stoa învingeri pe mare și uscat, să-și uite de terminul ce-l aveau la tribunal și să-și pierdă procesul; ba s'au întâmplat chiar, că pe când ei asaltau cetăți cu gura, să-și pierdă prândul. E o meserie miserabilă acesta! Pentru că nu e o butică, un portic, o piață, în care el să nu-și pierdă timpul asurdénd pe cei ce-l ascultă și plictisându-i cu minciunile lui esagerate.

Camil B...

FELIURITE.

Una și alta.

Un proprietar amoretat. D-ra Olga Netherfole, actriță la teatrul Surny din Londra, a primit nu de mult un ofert de căsătorie interesant, de la un bogătan american. Bogătanul a vădut portretul d-rei într'un diar ilustrat și încântat de el, i-a scris următoarea scrisoare:

Dragă domnișoră,

„Ți-am vădut portretul într'un diar. E frumos, foarte frumos. Dacă și în realitate ești așa, ca în chip, sunt aplicat a te lua de nevastă. Astfel de ochi, astfel de frunte, astfel de păr, astfel de înfățișare . . . pe cine să nu răpescă? Pe mine încă m'a răpit și vin a-ți declara, că te iubesc. Sub portret stă scris, că Dta ești domnișoră. Pentru acesta însă, se poate ca Dta să fie măritată. Aceasta la actrițe nu se poate ști nici când cu siguranță, adeseori nici ele nu o știu. Dacă cumva ești măritată, îndată ce primesc răspunsul Dtale, cu întărire a postei sau și telegrafice, îți trimit spesele de divorț, deoarece sunt om bogat. Dacă primești ofertul meu și nu vei fi așa de frumoasă, cum te arată chipul, sunt aplicat a-ți plăti o rebonificare de 50,000 dolari“.

Foile din Londra scriu, că directorul teatrului a spus epistola acesta la vedere publică în aula teatrului.

* * *

America și Europa. Un diarist elvețian, făcând comparația între Europa și America scrie:

America este un continent, față de care Europa e abia o peninsulă. Ea este patria dimensiunilor nemăsurate, unde șesurile sunt mai estinse, riurile mai puternice și mai adânci, podurile mai lungi, trenurile mai repezi, catastrofele mai grozave, unde la o singură ciocnire de tren pier mai mulți oameni, decât în Europa întrégă în un an de zile. Este patria, unde casele sunt mai nalte, hoții mai numeroși, avuții foarte avuți, sêracii de tot sêraci, corupția mai generală, dinții falși, bôlele mai periculoase, nebunia mai sistematică, timpul mai scump, ca la noi.

Este patria, unde se află cele mai mari bogății naturale, cele mai mari hoții, cu un cuvânt cele mai mari contraste.

* * *

Când mirésa e urită. A. Așadară ne-am înțeles. Dacă-mi iai fata de nevastă, capeți o zestre de 20,000 floreni.

B. Bine, foarte bine dar cu o condiție.

A. Care e aceea?

B. Dacă călătoria de nuntă o va face cu Dta, ér nu cu mine!

* * *

Căsătorie de probă. Feciorul milionarului american Daly a luat de nevastă în vara asta pe Jenny Joyc, cea mai frumoasă soubrettă a Americii, dar pe timp de probă. Bêtrânul Daly adevă, numai așa și-a dat învoirea la căsătoria acesta, după ce d-șora Jenny s'a deobligat în scris, că la anul ea va cere de bunăvoie desfacerea căsătoriei, dacă dl socru va putea documenta, că purtarea ei în decursul anului nu a corespuns într'u toate unei neveste de model.

Astfel după cununie dna Jenny Joyc și-a început rolul de un an, ér dl socru s'a pus la pândă.

* * *

Când nu este greșală de tipar? La acesta un diar nemțesc răspunde astfel:

1. Dacă autorul articolului a scris lucrul adevărat. 2. Dacă l'a descris corect. 3. Dacă culegătorul a împărțit bine literele. 4. Dacă el le-a cules bine. 5. Dacă corectorul face corectura cum se cade. 6. Dacă tipograful corege esact corectura. 7. Dacă corectorul cetesce încă odată și cu atențiune tecstul. 8. Dacă tipograful corege de nou erorile aflate. 9. Dacă se face revisia cu punctualitate. 10. Dacă atât corectorul, cât și tipograful, dispun de timpul necesar. 11. Dacă și alte împrejurări sunt favorabile.

Cu un cuvânt, trebuie foarte mulți „dacă“, ca să iese o tipăritură cum se cade.

Un doctor conscientos. Bolnavul, care suferea grozav, dice către doctor: Dle doctor, nu mai pot răbda, te rog dă-mi ceva să mor.

— Pardon, dice doctorul, nu trebuie nimeni să mă facă atent, ce este datorința mea.

Epistolă curiosă. Un servitor aduce într'o negustorie e epistolă deschisă și fără adresă și o predă negustorului. — Dl N. N. m'a trimis cu ea, dice el, mă rog să o cetiți.

Negustorul ia epistola și cetesce:

„Stimate Dle!

„Să mă scuți, că la prima acesta érá nu pot să-ți plătesc nimic din cont. Crede-mă, că-mi este de tot imposibil. Fii asigurat însă domnul meu, că îndată ce voi dispune de parale, mai întâiu la Dta voiu reflecta. Până atunci, te rog, fi cu indulgență.

Al dtale devotat

N. N.

— Érá — dice negustorul, cu fața acrá, după ce cetesce epistola, și întorcându-se către servitor, îi dice: bine, poți merge.

Servitorul însă stă și nu plecă.

— Ce mai vrei? — îl intrébă el.

— Imi trebuie scrisoarea.

— Scrisoarea? Pentru ce? intrébă negustorul mirat.

— Pentru-că am să o mai duc în vre-o dece locuri — dice servitorul.

Anecdote.

Ich weiss nicht. Sosind secuicul la Viena se preumbla pe strade și admira frumsetile orașului. Odată vede un palat strălucitor, care îi se părea mai frumos. Să opresce în aretul lui și după ce-l privesce cu de a măruntul, intrébă sêcuiesce pe un trecător, că al cui e palatul?

— Ich weiss nicht. răspunde cel întreat, neînțelegând limba sêcuifului.

— Măi da bogat mai este dl *Ikwáisnit*, că ce palat frumos are, își dice sêcuicul clătinaând din cap.

Mergând mai departe, dă de un alt palat, care părea și mai frumos.

— Al cui e palatul ăsta? intrébă el érá pe un trecător?

— Ich weiss nicht. — fu răspunsul, ca și a celui dintăiu.

— Teremtete de *Ikwáisnit*, ce de bogăție are.

Pe când se gândea el astfel, étă că se întâlnesc cu o înmormântare splendidă.

— Pe cine îngropați? întrebă el pe unul din conductul mortuar.

— Ich weiss nicht, îi răspunse și acesta, nesciind ce vrea secuiul.

— O sermanul Ikwáisnit, cât de bogat este el și totuși a murit, — exclamă secuiul.

* * *

De ale sócrelor. Scim multe istorii despre sócre. N'am scris până acum nimic din ele, din simplul motiv, că n'am voit să ne facem dușmane sócrele. Acum însă riscăm unele observări despre dómnele sócre. Intr'un oraș s'a edificat o casă comitatensă, și era vorbă, că cu ce se se acopere casa, ca să fie mai durabil coperișul. Unul propunea țigle, altul tinichea ș. a. În sfârșit vine unul cu un proiect mai bun, dicând: dacă vreți, ca coperișul să fie într'adevăr durabil, să îl faceți din sócre. Spre mângâierea sócrelor însă spunem, că casa comitatensă a fost coperită cu tuci.

Causa că ne-am rezolvat a serie aceste, este o scrisóre a unui amic al fóiei nóstre, care ne trimite următorul epítaf:

Sócra mea aicea zace
Și ea fóрте bine face,
Căci ceva de mai trăia,
Mă îngropa pe mine ea!

* * *

Ce vênat mânca-i-aș ochii.

(Sfârșit.)

„De creștini! vedeți voi bine, cum v'am scăpat eu de rău Pușcând lupul în pădure, spuneți nu sunt vrednic eu? Am luptat mai totă ziua până ce l'am înșelat, De s'a pus cu capu 'n tufe ș'apoi dai, l'am și pușcat. O să-l duc acum acasă ș'o să-l pun sus pe bordeu, Ca să vadă totă lumea, ce om vrednic mai sunt eu.“

El îl duce deci acasă, și îl pune sus frumos, Voind ca s'arete lumii că nu este om fricos. Țigana sciu-să bine, că pe lup mort l'a aflat. Căci putea din depărtare, era mai de mult pușcat, Dar nu șise chiar nimica, ci-l lăsa în bună pace, Căci ea eunoscea prea bine, cu cine are a face.

„Vino 'n casă de mânâncă și te odichnesce 'n pat, Că-i fi alergat destul, până lupul ai pușcat.“

„O să viu nevastă dragă, că sunt tare obosit Să mă culc odată bine, și să adorm liniștit.“ Vine 'n casă, să desbrace și s'aruncă 'n pat sub țol; Er țigana mai cu minte iasă afară 'n ocol, Ia un sac plin cu cărbuni și în sus îl priponesce Apoi vine 'ncet în casă și pe țigan îl trezesce.

„Scólă Culo! te îmbracă, că afară te așteptă Tata lupului pușcat, vrea cu tine să vorbescă.“

„Du-te fă, mânca-ți-aș ochii, spunei tu adevărat, Că lupul sta mort în cale de alt-cineva pușcat.“

„Nu mă duc, că nu mă crede, el cu tine are trebă Și a șis, că vine 'n casă.“ „Du-te fă, eși mai în grabă, Spune-i să fiu blăstemat, de-am umblat eu la vênat.

Dór tu sci mânca-ți-aș ochii, că revolvéru-i stricat, Să mă ia dracul pe mine și să mă stropșescă 'n cort De-am pușcat eu astăzi ceva, de nu era lupul mort. Du-te fă, mânca-ți-aș ochii, că mă jur pe sfântul sóre Că 'n viața mea întregă n'o să mai fac vênătoare, Du-te fă, mânca-te-aș totă, du-te fă drăguța mea De vorbește tu cu el și mă scapă de belea.“

Ploșci, în August, 1894.

I. Căndea.

De ale casei.

Pepeni și lubenițe pe iarnă. Pepenii sau lubenițele cu cóje grósă, cópte tómnă târziu, se rup cu códă, se sterg bine cu o cărpă subtire și se așađă într'o ladă cu cenușe cernută astfel, încât pepenii să nu se atingă unul de altul. După aceea trebuie astupați bine cu cenușe și astupată lada cu coperișul. E de însemnat, că numai în pivniță stau. În modul acesta se conservă pepenii și lubenițele până târziu iarna, și au un gust fóрте bun.

* * *

Liqueur. 1 kgrm. de zăhar, un litru de apă, o alámăie tăiată falii, se fierb încetișor timp de o óra.

După ce s'a răcit se se amestece în el $\frac{3}{8}$ litru de spirt fin, se strecórá prin un serviet, se mai adaugă la el esența de vanilie sau de alámăie etc. de care voim. După aceea se pune în sticlă și sticla trebuie scuturată un sfert de óra, până se face spumă grósă de-asupra. Acesta este un liqueur simplu de pregătit, fóрте gustuos și nu este stricácios sănătății, precum sunt liqueurile din prăvălii.

* * *

Salată de crastaveți pe iarnă. Mijlocul cel mai escelent pentru de a avea iarna o salată bună de crastaveți este următorul: Crastaveți mai mărișori se taie rotunzi după ce s'au curățit, se presară cu sare și se țin așa o óra. Să ia o sticlă, pe fund se pune sare în grosime de un deget, pe ea se pun crastaveții storși bine, apoi iarăși sare și iarăși crastaveți, până se umple sticla. Crastaveții scad în sticlă și trebuie sporiți, mai punând la ei în modul descris, numai să se grijască, ca sarea să fie totdeauna de-asupra. Când s'a umplut de câteva ori sticla, se légă la gură. În modul acesta se conservă crastaveții minunat. O observare însă. Iarna la întrebuintare trebuie ținuți 2—3 óre în apă rece, spălați de mai multe ori și pregătiți ca și vara. Nimeni nu va recunósce că sunt crastaveți tăiați de cu tómnă.

Gâcitură numerică

de C. Darabant.

8, 13, 24, 11, 18,	Sórtea tuturor celor create.
22, 12, 33, 14, 28,	Nu se află în multe palate.
31, 18, 16, 25,	Un animal fóрте plăcut.
15, 5, 7, 2, 1,	Așa e drumul cel făcut.
17, 10, 3,	A „rar“-ului contrar.
29, 32, 19,	Altecum se șice: dar.
20, 27, 4,	Așa e pământul, când nu-i plóie.
6, 18, 9, 24, 26,	Numele unei „perdute óie“.
34, 18, 23, 30, 33,	Au fost când și bérânii.
1—35	Un imn, ce-l au toți românii.

Terminul de deslegare este până la 18/30 Septembrie 1894. Intre abonantii fóiei, cari vor deslega-o corect, se va sorța portretul Maj. Sale Regelui României Carol I. (format mare.)

Deslegarea șaradei din Nr. 14 al fóiei nóstre este următórea: ac, dac, fac, lac, mac, rac, sac, tac, zac.

Corect au deslegat-o dómnele, domnișórele și domnii: Aurelia Florescu (Dubest), Constanța Coloja (Buteni), Dionisiu Roman (Vaț), Nic. Onciul (Uzdin), Paulina și Polixena Mesaroș (Turda), Carolina Fincu (Deda), Corneliu Dărăbant (Sătmar), Livia și Eleonora Leményi (Seliște), Miți Garoiu (Zermești), Maria Vulc (Seliște), Cornelia și Lucreția Gotheaș (Baru-Mare), Aurelia Roșca (Fizeș S. Petru), Cornelia Orăsan (Sân-Iacob), Liviu Calefar (Sibiui).

Premiul la câștigat prin sorțare dra C. Orăsan (Sân-Iacob).